

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 180/2013-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. marca 2013 predbežne prerokoval sťažnosť D. S., G., A. M., L., A. H., J., J. H., Ž., a S. H., Česká republika, zastúpených advokátkou JUDr. Z. J., P., ktorou namietajú porušenie svojich práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a čl. 11 ods. 1 a 4 Listiny základných práv a slobôd rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 9 C/38/2010-106 z 26. apríla 2011 a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 1 Co/264/2011-134 z 21. novembra 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. S., A. M., A. H., J. H. a S. H. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. februára 2013 doručená sťažnosť D. S., G., A. M., L., A. H., J., J. H., Ž., a S. H., Česká republika (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátkou JUDr. Z. J., P., ktorou namietajú porušenie svojich práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv

(ďalej len „dodatkový protokol“) a čl. 11 ods. 1 a 4 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) č. k. 9 C/38/2010-106 z 26. apríla 2011 a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1 Co/264/2011-134 z 21. novembra 2012.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia „boli žalobcami v konaní vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 9C/38/2010-106, keď na základe našej žaloby proti žalovaným v 1/ až 11/ rade o určenie predmetu dedičstva prvostupňový súd rozhodol tak, že náš návrh v celom rozsahu zamietol a odporcovi v 1/ rade náhradu trov konania nepriznal. Proti tomuto rozsudku, sme podali odvolanie a Krajský súd v Košiciach rozsudkom 1 Co 264/2011-134 zo dňa 21.11.2012, prvostupňový rozsudok v celom rozsahu potvrdil a zaviazal nás na náhradu trov odvolacieho konania v sume 128,82 € k rukám právneho odporcu zástupcu v 1/ rade. Odvolací súd sa síce stotožnil s našimi odvolacími dôvodmi, avšak svoje rozhodnutie odôvodnil najmä nedostatkom vecnej legitímácie účastníkov konania, t.j. v celom rozsahu sa stotožnil s právnym názorom prvostupňového súdu, a preto napadnutý rozsudok v zmysle § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Zároveň, sme my, navrhovatelia v 1/ až 5/ rade vzhľadom na rozhodnutie súdu prvého stupňa a najmä na jeho odôvodnenie zobrali svoj žalobný návrh v celom rozsahu späť a žiadali sme, aby odvolací súd späťvzatie žalobného návrhu pripustil, rozhodnutie súdu prvého stupňa - rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 9C/38/2010 zo dňa 26.04.2011 zrušil a konanie zastavil. O uvedenom rozhodol Krajský súd v Košiciach rozsudkom 1Co/264/2011-134 zo dňa 21.11.2012, ktorý nepripustil späťvzatie žaloby a prvostupňový rozsudok v celom rozsahu potvrdil. Odvolací súd sa síce stotožnil s našimi odvolacími dôvodmi, avšak svoje rozhodnutie odôvodnil najmä nedostatkom vecnej legitímácie účastníkov konania, t.j. v celom rozsahu sa stotožnil s právnym názorom prvostupňového súdu, a preto napadnutý rozsudok v zmysle § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil. ...

S týmto právnym názorom Krajského súdu v Košiciach ako aj Okresného súdu Spišská Nová Ves nemôžeme v žiadnom prípade súhlasiť z nasledovných dôvodov:

Prvostupňový súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, keď na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že my,

navrhovateľa v 1/ až 5/ rade sme preukázali naliehavý právny záujem v zmysle § 80 ods. 1 písm. c) O.s.p. na určovacej žalobe tým, že naše právne postavenie ako dedičov po poručiťovi Mgr. J. H., je bez tohto určenia neisté, nakoľko sme zákonnými dedičmi po poručiťovi Mgr. J. H., zomr... a taktiež, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom tohto konania neboli po tomto poručiťovi v rámci dedičského konania prejednané.

Vlastníkom predmetných nehnuteľností zapísaných na LV č. 6297 k.ú. S., bol pôvodne poručiť Mgr. J. H., ktorý podpísal splnomocnenie pre J. C. v čase, keď už nebol spôsobilý na právne úkony a J. C. predmetné nehnuteľnosti za života Mgr. J. H. previedol Darovacou zmluvou zo dňa 19.12.2003 na syna G. C. a nevestu, M. C. Rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves sp.zn. 6C/159/2006-164 zo dňa 14.04.2008, súd vyhlásil túto darovaciu zmluvu za absolútne neplatný právny úkon, nakoľko poručiť podpísal splnomocnenie pre J. C. v čase, keď už nebol spôsobilý na právne úkony. Uvedený rozsudok bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/202/2008 a právoplatnosť nadobudol dňa 04.12.2009. ...

Prvostupňový súd v odôvodnení rozsudku okrem iného konštatuje, že dôvodom zamietnutia návrhu na začatie konania bol aj nedostatok vecnej legitímácie účastníkov konania, nakoľko účastníkom určovacej žaloby o určenie predmetu dedičstva musia byť všetci dedičia po poručiťovi. Súd má za to, že zo spisu tunajšieho súdu sp. zn. 4D/229/2005 vyplýva, že zákonnou dedičkou po poručiťovi je aj M. B., sestra poručiťa, ktorá mala byť tiež účastníčkou konania či už na strane navrhovateľa alebo odporcov. ...

Vo veci rozhodol aj odvolací súd, ktorý rozsudok súdu prvého stupňa, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo preskúmal a na základe toho dospel k záveru, že odvolanie nás navrhovateľov v 1/ až 5/ rade nie je dôvodné, a preto rozsudok súdu prvého stupňa v zmysle § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Podľa právneho názoru odvolacieho súdu, súd prvého stupňa rozhodol správne pokiaľ žalobu zamietol s poukazom na to, že my, navrhovateľa v 1/ až 5/ rade sme neoznačili za účastníkov konania vecne legitímované osoby, ktoré tvoria v tomto konaní procesné spoločenstvo.

Z vyššie uvedeného dôvodu, sme my, navrhovateľa v 1/až 5/ rade zobrali svoj žalobný návrh v celom rozsahu späť a žiadali sme, aby odvolací súd späťvzatie žalobného návrhu pripustil, rozhodnutie súdu prvého stupňa - rozsudok Okresného súdu Spišská Nová

Ves sp. zn. 9C/38/2010 zo dňa 26.04.2011 zrušil a konanie zastavil. K späťvzatiu sa vyjadril v zmysle ust. § 208 O.s.p. odporca v 1/ rade, ktorý z objektívnych dôvodov so späťvzatím nesúhlasil z dôvodu, že má záujem na meritórnom rozhodnutí vo veci, aby sa už v budúcnosti nemusel obávať, že niektorý z dedičov si bude uplatňovať právny nárok na predmetnú nehnuteľnosť. ...

... sme toho názoru, že odvolací súd mal vzhľadom na špecifické okolnosti daného prípadu pripustiť späťvzatie žalobného návrhu aj napriek tomu, že odporca v 1/ rade so späťvzatím nesúhlasil.

Súdy nesprávne vec právne posúdili s tým, že v danom prípade aplikovali síce správny právny predpis, ktorý však nesprávne interpretovali, v dôsledku čoho dospeli na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, na základe ktorých rozhodli, a to i napriek tomu, že tak v konaní vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 9C/38/2010-106 ako aj v rámci konania vedenom na Krajskom súde Košice pod sp. zn. 1Co/264/2011-134 je z vykonaného dokazovania zrejmé, že odporca v 1/ rade nadobudol vec (predmetnú nehnuteľnosť) od nevlastníka, teda na základe absolútne neplatného právneho úkonu, pričom ochrana dobrej viery nadobúdateľa nie je takej intenzity, aby zabránila vlastníkovi nehnuteľnosti účinne uplatňovať svoje absolútne vlastnícke právo (R 3Cdo 144/2010).

Na základe... popísaného veľmi stručného skutkového stavu máme jednoznačne za to, že postupom a rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 9C/38/2010-106 a následne aj postupom a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 1Co/264/2011-164 boli porušené naše základné ľudské práva obsiahnuté v čl. 20 ods. 1 a ods. 4 Ústavy SR, čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 11 ods. 1, ods. 4 Listiny základných práv a slobôd ako aj práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. ...

Z vyššie uvedeného je možno vyvodiť záver, že Krajský súd v Košiciach ako aj Okresný súd Spišská Nová Ves pochybili pri svojej rozhodovacej činnosti a nesprávne (v rozpore so zákonom) aplikovali na daný prípad ustanovenia Občianskeho zákonníka ako aj Občianskeho súdneho poriadku (§ 123 OZ, § 80 písm. c) O.s.p. a pod.). Podľa nášho názoru súdy nevyložili právny predpis spôsobom ústavne konformným, čím porušili čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, v dôsledku čoho sme prišli o nehnuteľnosť v hodnote

cca 45.000,-€, ktorá mala byť predmetom dedičstva po poručiteľovi Mgr. J. H. a my ako zákonní dedičia, by sme boli túto nehnuteľnosť v rámci dedičského konania nadobudli.

Rozsudok Krajského súdu 1Co/264/2011-134, rovnako ako aj rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves pod sp. zn. 9C/38/2010-106 znamená popretie základného práva vlastníť majetok zakotveného v čl. 20 ods. 1 a 4 ako aj páva zakotveného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky, a preto podľa nášho názoru je arbitrárny a treba ho považovať za porušenie nami označených práv podľa Ústavy SR.“

Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Okresný súd Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 9C/38/2010-106 porušil právo sťažovateľov 1/ až 5/ vlastníť majetok ako aj právo na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v čl. 20 ods. 1 a ods. 4 a v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Krajský súd v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 1Co/264/2011-134 porušil právo sťažovateľov 1/ až 5/ vlastníť majetok ako aj právo na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v čl. 20 ods. 1 a ods. 4 a v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

3. Sťažovateľom 1/ až 5/ priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 45.000,00,-EUR, ktoré je im povinný Okresný súd Spišská Nová Ves spoločne a nerozdielne s Krajským súdom v Košiciach vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Košiciach je povinný spoločne a nerozdielne s Okresným súdom Spišská Nová Ves zaplatiť sťažovateľom na účet jeho právneho zástupcu trovy konania vo výške 309,12,-EUR do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje. Podľa odseku 4 toho istého

článku vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Znenie prvej vety čl. 20 ods. 1 ústavy, že každý má právo vlastníť majetok, podľa metódy gramatického a logického výkladu i so zreteľom na racionálnosť jeho zaradenia a jeho spojitosť s ďalšími ustanoveniami najmä Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka a zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov možno chápať ako ústavou garantované právo mať vlastníctvo vecí a majetok, t. j. aj majetkové a iné práva, a nerušene ho užívať. Článok 20 ods. 1 ústavy zabezpečuje každému rovnaké zákonné predpoklady a možnosť nadobúdať veci do vlastníctva za podmienok, ktoré sú upravené buď priamo v ústave, alebo v ďalších zákonoch. Druhá veta tohto odseku vyhlasuje rovnosť vlastníckeho práva, a to tak z hľadiska jeho zákonného obsahu, ako aj z hľadiska zákonných prostriedkov jeho ochrany. Rovnosť vlastníctva a tým aj vlastníkov treba nevyhnutne chápať iba ako zákonnú rovnosť obsahu a ochrany vlastníckeho práva. Zmyslom a funkčnou podstatou rovnosti vlastníckeho práva každého vlastníka vyplývajúca z tohto odseku je nemožnosť, aby sloboda a práva ktoréhokoľvek vlastníka boli obmedzované alebo narušované slobodou a právami iného vlastníka. Ústavná podstata rovnosti vlastníckeho práva spočíva v tom, aby sa vylúčili možnosti, aby niektorý vlastník na základe zákona disponoval väčším rozsahom práv, čím by obmedzoval vlastnícke právo a slobodu iného vlastníka. Tým sa zabraňuje vzniku dvoch kategórií vlastníkov, ktoré by sa nachádzali vo vzťahu vzájomnej nerovnosti, ktorú však ústava v čl. 20 ods. 1 vylučuje.

Vyvlastnenie a nútené obmedzenie vlastníckeho práva tak ako v minulosti i podľa ústavy je nesporne najzávažnejším a výnimočným spôsobom (prítom nesmierne citlivým a citelným) zásahu do nedotknuteľnosti vlastníckeho práva, ktoré pripúšťa ústava. Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie je možné iba vtedy, ak sú súčasne (kumulatívne) splnené predovšetkým štyri ústavné podmienky. Slovné spojenie, že vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva „je možné“, znamená, že sa tento akt pripúšťa iba za predpokladu existencie (preukázania) verejného záujmu, avšak i v tom prípade iba vtedy, ak

účel vyvlastnenia alebo núteného obmedzenia nie je možné dosiahnuť inak, predovšetkým dohodou (zmluvnými vzťahmi).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 1 dodatkového dohovoru každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

Podľa čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje. Podľa odseku 4 toho istého článku vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné len vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za náhradu.

Z obsahu sťažnosti možno vyvodiť, že jej podstatou je námietka sťažovateľov, že postupom a rozsudkom okresného súdu č. k. 9 C/38/2010-106 a následne aj postupom a rozsudkom krajského súdu v konaní vedenom pod č. k. 1 Co/264/2011-164 boli porušené ich základné ľudské práva obsiahnuté v čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 a 4 listiny, ako aj právo na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

III.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy štandardne poukazuje na svoje ústavné postavenie vymedzené v čl. 124 ústavy, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ale súdnym orgánom

ochrany ústavnosti. Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdom bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

V zmysle už citovaného ústavný súd preskúmal oba rozsudky, a to rozsudok okresného súdu, ako aj rozsudok krajského súdu.

1. Sťažovatelia namietali porušenie svojich označených práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C/38/2010. Ústavný súd však konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy nie je príslušný na preskúmanie postupu okresného súdu v konaní vednom pod sp. zn. 9 C/38/2010 v zmysle namietaného porušenia označeného práva na spravodlivé súdne konanie, pretože sťažovatelia mali k dispozícii účinný opravný prostriedok, ktorý im zákon poskytuje na ochranu ich práva podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 11 ods. 1 a 4 listiny a na použitie ktorého boli sťažovatelia oprávnení podľa osobitných predpisov. Takýmto právnym prostriedkom bolo odvolanie podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku proti rozhodnutiu okresného súdu. Sťažovatelia napokon tak aj postupovali a o tomto postupe a rozhodnutí okresného súdu rozhodoval krajský súd. Právomoc všeobecného súdu rozhodnúť o odvolaní teda v tomto prípade (vzhľadom na princíp subsidiarity) vylučuje právomoc ústavného súdu, a preto ústavný súd časť sťažnosti

sťažovateľov, ktorou namietali porušenie svojich základných práv a slobôd napadnutým postupom okresného súdu, pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

Ústavné právo na súdnu ochranu uvedené v čl. 46 ústavy neznačí právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom (II. ÚS 4/94).

2. Z rozhodnutia krajského súdu č. k. I Co/264/2011-134 vyplýva, že „rozhodnutie odvolacieho súdu o späťvzatie žaloby je závislé od vyjadrenia žalovaného. Ak sa žalovaný vyjadrí, že so späťvzatím nesúhlasí, je súd týmto stanoviskom viazaný a nemôže pripustiť späťvzatie žaloby. Vzhľadom k tomu, že žalovaný v 1. rade vyjadril nesúhlas so späťvzatím žaloby neostávalo odvolaciemu súdu iba rozhodnúť tak, že späťvzatie žaloby nepripúšťa.

Na základe toho odvolací súd sa vysporiadal s odvolaním žalovaného v 1. rade, a to jednak z procesného hľadiska, keď mal za to, že napriek tomu, že odvolanie nepodali ostatní žalovaní, títo tvoria spolu so žalovaným v 1. rade procesné spoločenstvo, a preto v prípade podania odvolania aj len jedným zo žalovaných vyvoláva toto účinky vo vzťahu k všetkým žalovaným. ...

Súd prvého stupňa rozhodol správne pokiaľ žalobu zamietol s poukazom na to, že žalobcovia neoznačili za účastníkov všetky vecne právne legitimované osoby, ktoré tvoria v tomto konaní vecnoprávne spoločenstvo. S poukazom na správnosť záveru súdu prvého stupňa v tejto otázke nemá na vecnú správnosť jeho rozhodnutia vplyv ani skutočnosť, že tento založil svoj zamietavý výrok aj na ďalšom podľa odvolacieho názoru nesprávnom právnom závere. ...

Zamietavý výrok súdu prvého stupňa založil aj na ďalšom dôvode, a to na nedostatku vecnej legitimácie účastníkov. Tento právny záver považuje odvolací súd za správny. Nárok na určenie predmetu dedičstva sa musí v súdnom konaní viesť medzi všetkými osobami, ktoré pripadajú do úvahy ako dedičia po označenom poručníkovi. Tieto osoby tvoria okruh hmotnoprávne legitimovaných osôb z dôvodu, že nemožno pripustiť, aby výrok o určení veci patriacej do dedičstva bol záväzný iba pre niektorých do úvahy pripadajúcich dedičov (ktorí boli účastníkmi občianskoprávneho konania), ale tento by nebol záväzný pre ďalšie osoby, ktorým síce svedčí právo dedič, ale neboli účastníkmi

uvedeného konania o určenie veci patriacej do dedičstva. Žalobu s takýmto nedostatkom je preto potrebné považovať za predčasnú a súd ju zamietne bez ohľadu na ďalšie skutkové tvrdenia v nej uvedené.

V kontradiktórnom konaní zodpovedá za okruh účastníkov konania žalobca, a teda jeho pochybenie v tomto smere má z procesného hľadiska za následok neúspech v konaní. Pokiaľ teda z dedičského konania vedeného po poručiteľovi Mgr. J. H. vyplýva, že do úvahy ako zákonní dedičia pripadali ďalšie osoby, a to jeho sestra M. B., resp. v prípade smrti, jej dedičia, bolo povinnosťou žalobcov označiť tieto osoby za účastníkov konania, a to bez ohľadu na to, že sa títo zdržiavajú na neznámom mieste. Občiansko-súdny poriadok pozná procesnú úpravu aj pre konanie s takýmito osobami zdržujúcimi sa na neznámom mieste.“

Pri interpretácii práva (tak normatívneho, ako aj individuálneho právneho aktu) sa musí zohľadniť, či výklad bude mať skutočne tie následky, ktoré vyplývajú z účelu normy (ale aj individuálneho právneho aktu), o ktorej interpretáciu ide a ktorá bude aplikovaná. Len vtedy, ak je táto zhoda jednoznačná a neomylná, pôjde o žiaduci (uspokojivý) výklad v súlade s účelom normy (individuálneho právneho aktu).

Ústavný súd pripomína, že odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. III. ÚS 209/04, IV. ÚS 112/05, III. ÚS 25/06, IV. ÚS 301/09, IV. ÚS 27/2010). Z tohto pohľadu sa odôvodnenie napadnutého rozsudku nejaví ako také, že by proti jeho záverom bolo možné z ústavnoprávneho hľadiska mať zásadnejšie výhrady.

Nad rámec uvedeného ešte ústavný súd konštatuje, že podľa § 91 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku ak ide o také spoločné práva alebo povinnosti, že sa rozsudok musí vzťahovať na všetkých účastníkov, ktorí vystupujú na jednej strane, platia úkony jedného z nich i pre ostatných. Na zmenu návrhu, na jeho späťvzatie, na uznanie alebo vzdanie sa nároku a na uzavretie zmieru je však potrebný súhlas všetkých účastníkov, ktorí vystupujú na jednej strane. Pre sporové konanie začaté na základe návrhu podaného odkázanými dedičmi (§ 175k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) treba považovať všetkých

účastníkov konania v dedičstve za nerozlučných spoločníkov v zmysle ustanovenia § 91 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, a to tak na strane navrhovateľov, ako i na strane odporcov. Procesným dôsledkom nerozlučného spoločenstva je, že a) rozhodnutie sa týka všetkých spoločníkov (s rovnakým výsledkom), b) práva a povinnosti spoločníkov sú nerozlučné, c) procesné dôsledky rozhodnutia sa týkajú všetkých spoločníkov, čoho dôsledkom je aj to, že procesný úkon niektorého zo spoločníkov sa týka všetkých spoločníkov. Dôsledky nerozlučného spoločenstva vyplývajú z hmotnoprávneho vzťahu účastníkov bez zreteľa na ich vôľu. Preto ide o nútené spoločenstvo.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu je z ústavného hľadiska udržateľné a v okolnostiach danej veci nemohlo napadnutým rozsudkom krajského súdu dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľov vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Krajský súd rozhodol vo veci sťažovateľov spôsobom, s ktorým sťažovatelia síce nesúhlasia, avšak obsahom základného práva na súdnu ochranu nie je právo na prijatie takého rozhodnutia, ktoré by muselo konvenovať názorom a požiadavkám sťažovateľov. Nezávislé súdne rozhodovanie občianskoprávných sporov vyúsťuje takmer bezvýnimočne do takého verdiktu, že jeden z účastníkov konania nie je procesne úspešný.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní konštatoval, že namietaným rozsudkom krajského súdu nemohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľmi označených práv podľa ústavy, dodatkového protokolu a listiny, a preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ich sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd o ďalších návrhoch na ochranu ústavnosti uplatnených sťažovateľmi už nemal dôvod rozhodovať.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. marca 2013